

บทที่ 7

ผู้นำกับความตึงเครียดทางการเมือง

กลุ่มผู้นำคนต่าง ๆ ในหมู่บ้านได้แสดงถึงความแตกต่างในระบบคิดและวิถีการปฏิบัติในการปกครองหมู่บ้าน ซึ่งทำให้เกิดความขัดแย้งในเชิงการบริหารงานออกเป็น 2 ฝ่าย รวมทั้งเราจะสามารถเห็นถึงการตัดสินใจของผู้นำฝ่ายต่าง ๆ ในการกำหนดทิศทางภายในกลุ่มตนเองและของหมู่บ้านได้เมื่อได้รับความชอบธรรมในอำนาจการปกครองหมู่บ้าน การกำหนดทิศทางการบริหารงานที่แตกต่างกันในสองฝ่ายจึงแสดงความขัดแย้งและการแข่งขันกันทางการเมืองระหว่างผู้นำสองกลุ่มได้เป็นอย่างดี

7.1 ผู้นำทางเศรษฐกิจการเมืองและสังคมในหมู่บ้าน

นายยอดยศ หวังวัฒนา (เสงยั่ว) เป็นอดีตผู้ใหญ่บ้านสองสมัยเป็นมั่งในตระกูลแซ่หว่าง (หวังวัฒนา) บิดาเคยเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในยุคบุกเบิกตั้งถิ่นฐาน นายยอดยศ อายุ 48 ปี แต่งงานกับสตรีมั่งลูกสาวของนายจ้อจ้ง แซ่หว่างในหมู่บ้าน นายยอดยศเป็นผู้นำในกลุ่มมั่งหว่างหวังวัฒนา ที่เปลี่ยนมาใช้นามสกุลไทยและนับถือศาสนาพุทธ ยกเลิกการทำพิธีกรรมแบบดั้งเดิม การศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่หก ตามหลักสูตรของการศึกษานอกโรงเรียน นายยอดยศเป็นคนใฝ่รู้และหัวก้าวหน้า เคยเป็นคณะกรรมการหมู่บ้านมาหลายสมัยก่อนมาเป็นผู้ใหญ่บ้าน ลักษณะทางกายภาพคล้ายคนจีน ศีรษะล้าน ผิวขาว ร่างกายท้วมค่อนข้างสูง การสนทนา การพูดจามีหลักการประกอบด้วยเหตุผลฟังดูน่าเชื่อถือ และเป็นผู้คงแก่เรียนคนหนึ่งหมู่บ้าน มีโลกทัศน์กว้างไกลมักจะชอบพูดเรื่องการเมืองระดับประเทศ และเรื่องของปรัชญา คุณธรรม และเรื่องวิวัฒนาการทางสังคม ชีวิตตามปกติในหมู่บ้านมีส่วนสิ้นใจของตนเองที่สวนแม่ปาน และเป็นหัวหน้าผู้บริหารกิจการพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติของหมู่บ้านหวังวัฒนา ตามลักษณะแล้วเป็นคนใจถึงและนักเลง พูดตรงไปตรงมา มักจะมีความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับความเชื่อที่งมงาย และปฏิบัติวิคิดและบรรทัดฐานเก่า ๆ ของชาวมั่งทั่วไปในหมู่บ้าน เวลากินเหล้ามักจะคุมสติไม่ค่อยอยู่ชอบวิพากษ์วิจารณ์บุคคลต่าง ๆ และปัญหาที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน จะหยุดการกินเหล้าช่วงเข้าพรรษาเท่านั้น เครือญาติในกลุ่มมั่งหว่างหวังวัฒนา นับถือนายยอดยศเป็นผู้อาวุโสและเรียกนายยอดยศเป็นภาษาเมืองว่า “เสื่อเฒ่า” ชาวบ้านมักจะกล่าวกันว่านายยอดยศ เป็นผู้นำและมีความรู้ดี รู้หลักบริหารการปกครองจะเสียตรงที่เวลากินเหล้ามักจะหน้าใหญ่ หน้าโต วางอำนาจ และพูดคุยโวยมาก สถานะครอบครัวชาวบ้านกล่าวกันว่าไม่ค่อยได้ดูแลเอาใจใส่ลูกเมียตัวเองแต่สนใจกับปัญหาบ้านเมืองมาก จนลูกเมียลำบาก บ้านที่อยู่ไม่ปรับปรุงดูแลเอาใจใส่ปล่อยให้เป็นการะของภรรยา ถึงแม้จะมีฐานะรายได้ทางเศรษฐกิจดีจากการทำสวนสิ้นใจและพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ รายได้ที่ได้มาหมดไปกับการกินการเที่ยวจึงมีเงินเก็บไม่ค่อยมาก ทั้ง ๆ ที่ควรจะมั่งมีถนอมไว้ใช้งานสักคันหนึ่ง เงินที่ได้ส่วนใหญ่จึง

ใช้ไปกับการพบปะเพื่อนฝูงสังสรรค์ แต่บุคลิกภาพทางการเมืองของนายยอดยศ ยังคงเป็นที่กลัวเกรงของชาวบ้านเพราะเป็นอดีตผู้ใหญ่บ้าน และมีโครงการพัฒนาหมู่บ้านต่าง ๆ มากมาย รวมทั้งมีสมาชิกของแซ่สกุลสนับสนุนอยู่เป็นจำนวนมาก

นายพีระ แซ่ว่าง (บัวจ๊ะ) อายุประมาณ 47 ปี เป็นสมาชิกในกลุ่มมั่งว้างหวังวันวัฒน์ แต่เป็นหลานของมั่งว้างในสายตระกูลของนายชื่อหลงในขณะที่นายยอดยศเป็นหลานในสายตระกูลของนายชื่อกำน้องของนายชื่อหลง นายพีระเป็นบุคคลที่ครองตัวอย่างสม่าเสมอ เหล้าไม่กิน บุหรี่ไม่สูบ เป็นคนศิระะล้าน อ้วนท้วม ค่อนข้างสูงใหญ่ มีนิสัยใฝ่รู้และแสวงหาเรื่องราวต่าง ๆ จากโลกภายนอกเช่นเดียวกับนายยอดยศเป็นคนที่มีสุขุมใจดีมีความประณีประนอมสูง ในปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายปกครอง และเป็นผู้ทำหน้าที่เก็บขยะตามทางเดินในหมู่บ้านทุก ๆ เช้า โดยได้รับค่าตอบแทนจากชาวบ้านร้านค้าเดือนละ 5,000 บาท ความที่เป็นคนไม่ข้องเกี่ยวกับเรื่องสุรยาเมาต่าง ๆ จึงเป็นผลให้นายพีระมีค้อยได้สังสรรค์กับเพื่อนบ้านเท่าใดนัก แต่มักจะชอบพูดคุยกับบุคคลต่าง ๆ ในขณะที่ไม่ได้กินเหล้ากันโดยคุยกันเรื่องงาน เรื่องการเมือง เรื่องการพัฒนาหมู่บ้าน นายพีระเป็นที่นับถือของชาวบ้านในเรื่องการกระทำตัวอย่างที่ดี และสม่าเสมอ มีค้อยมีความขัดแย้งกับบุคคลอื่น ๆ ตามสายตาของชาวบ้านเป็นผู้ใหญ่ที่ใจดีและน่ายกย่องคนหนึ่ง และสามารถดำเนินงานกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ความเป็นอยู่ในชีวิตครอบครัวค่อนข้างสงบเรียบร้อยไม่มีปัญหาให้เป็นที่โจษจันของชาวบ้าน ในที่ประชุมมักจะเป็นคนที่ค้อยพูดประณีประนอมให้หลาย ๆ ฝ่ายยอมรับได้ เป็นบุคคลที่มีไหวพริบลำนวนที่ไม่โลดโผน ตรงไปตรงมาแต่ราบรื่น มั่งหลาย ๆ คนกล่าวถึงนายบัวจ๊ะเวลาพูดว่า “เป็นคนเฒ่าที่ใจดี อู้เก่ง แต่อู้คำเมืองบัจ้าง อู้คำไทยจ้างกว่า” แต่บุคลิกภาพทางการเมืองที่เป็นคนมีค้อยแสดงภาพพจน์ผู้นำที่เด่นชัดนัก และมีค้อยได้สังสรรค์กับเพื่อนฝูงจึงทำให้เขายังไม่โดดเด่นพอในการเป็นผู้นำทางการเมืองในหมู่บ้านได้ ในลักษณะหนึ่งแล้วจะแสดงภาพของการเป็นผู้วางแผนเสียมากกว่า

นายวัชระ หวังวัฒนา (มื่อห้วง) อายุ 35 ปี เป็นน้องชายของนายยอดยศ เคยเป็นคณะกรรมการหมู่บ้านชุดก่อน และปัจจุบันยังดำรงตำแหน่งประธานกลุ่มเกษตรสวนลื่นจี หมู่บ้านภูสวาย พุดจาโง ผางตรงไปตรงมา แต่ประกอบด้วยการเล่นสำนวนและมีเหตุผล มักจะตีมเหล้าบ่อยครั้งเช่นกัน จนพูดมากและวกไปวนมา เป็นผู้ที่ใช้วาจาเพื่อหว่านล้อมให้บุคคลอื่นทำตามในสิ่งที่ตนเองต้องการได้ดี แต่การรับผิดชอบหน้าที่การงานมีอยู่สูง รวมทั้งเรื่องครอบครัวภรรยาของนายวัชระคือนางยีหยาเป็นมั่งจากแม่สาวใหม่ เป็นประธานกลุ่มแม่บ้านและสตรีหมู่บ้านภูสวายมา 3 ปีกว่า เป็นสตรีมั่งหัวก้าวหน้า และขยันทำงาน พยายามนำอาชีพและดำเนินโครงการสตรีต่าง ๆ ในหมู่บ้านให้เกิดผลเป็นรูปธรรม นิสัยการวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่นและการกระทำของหน่วยงานต่าง ๆ อย่างตรงไปตรงมาเป็นที่ถูกอกถูกใจของ

บรรดาชาวม้งที่ชอบการวิพากษ์วิจารณ์สังคม เคยได้รับการกล่าวจากบรรดากลุ่มม้งว่าหวังวัฒนาจะให้เป็นตัวแทนลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้านต่อจากนายยอดยศ แต่ผลที่สุดนายวัชรภักดิ์ก็ได้ลงรับสมัคร ในที่ประชุมหมู่บ้านมักเป็นพิธีกรในการดำเนินการประชุมและขอบพูดจาตลกแทรก ในขณะที่ยังบางครั้งชอบเสนอความคิดเห็นและหนทางในการแก้ปัญหาใหม่ ๆ ขึ้นมาให้ที่ประชุมพิจารณา ชอบติดต่อสัมพันธ์กับคนทั่วไปทั้งภายในหมู่บ้านและภายนอก โดยเฉพาะผู้มีอำนาจมักจะชอบเข้าไปถึงวงในการสนทนากับเจ้าหน้าที่ทางอำเภอที่มาติดต่อกับหมู่บ้านอย่างเช่น การลงคะแนนเลือกตั้งผู้ใหญ่วillage เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ. 2540 ปลัดอำเภอผู้หญิงได้ขึ้นมาเป็นสักขีพยานให้กับนายสามภพ แซ่ย่าง ซึ่งเป็นผู้สมัครเพียงคนเดียวจึงได้เป็นผู้ใหญ่บ้านไปโดยปริยาย นายวัชรภักดิ์ได้เข้าร่วมงานด้วยและได้ร่วมการสังสรรค์ที่บ้านของนายสามภพ ซึ่งนายวัชรภักดิ์นั่งใกล้ ๆ กับปลัดอำเภอผู้หญิงและชวนพูดคุยถึงเหตุการณ์ และปัญหาต่าง ๆ ในหมู่บ้าน เมื่อกินเหล้าจนเมาก็ได้พูดจาหยอกล้อเกี้ยวพาราสีปลัดอำเภอทำให้ปลัดอำเภอต้องขอตัวกลับไปก่อน เป็นอีกกรณีหนึ่งที่นายวัชรภักดิ์พูดให้กับเจ้าหน้าที่บ้านเมืองฟังอย่างตรงไปตรงมา ถึงแม้สุดท้ายจะมีนิสัยเจ้าชู้อยู่บ้าง

นายป้อซัง หวังวัฒนา อายุ 41 ปี เป็นน้องชายของนายยอดยศ ในอดีตมีเคยดำรงตำแหน่งใด ๆ ในหมู่บ้านมาก่อน แต่ปัจจุบันมีตำแหน่งเป็นสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นคนร่างเล็ก สั้นท้วม หน้าตาคล้ายคนจีน แต่งงานกับสตรีเชื้อสายม้ง (น้องสาวนายเฉลียว เลาลี) มีสวนลื่นจ้อยอยู่ที่สวนแม่เนาไทร เป็นคนที่มีค้อยยุ่งเกี่ยวกับงานบริหารหมู่บ้านร่วมกับเครือญาติในกลุ่มตนเอง มักจะทำโครงการหรือมีความคิดในการพัฒนาหมู่บ้านเพียงคนเดียว โดยไม่ค่อยได้ปรึกษากับญาติพี่น้อง การทำงานชอบเป็นไปอย่างลำพัง และไม่ค่อยได้ร่วมมือกับสมาชิก อบต. ประจำหมู่บ้านอีกคนหนึ่ง เหตุจากการทำงานเพียงลำพัง จึงทำให้ไม่ค่อยโดดเด่นในงานบริหารงานหมู่บ้านเท่าใดนัก เป็นคนค่อนข้างเก็บตัวและหยิ่งในศักดิ์ศรีที่จะติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่น นายป้อซังเป็นผู้มีความสามารถในการเป่าแคนม้งได้ ดังนั้นเวลามีพิธีงานศพของบ้านใด จะได้รับเชิญให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบเกี่ยวกับการเป่าแคนม้งหน้าศพอยู่เป็นประจำ แต่ในการร่วมงานพิธีกรรมเลี้ยงผีของบ้านตระกูลต่าง ๆ จะไม่ค่อยเห็นหน้าของบุคคลผู้นี้เหมือน ๆ กับที่ จะไม่ค่อยเห็นหน้าสมาชิกม้งว่าหวังวัฒนาอยู่ร่วมในงานพิธีกรรมเลี้ยงผีในบ้านของแซ่ตระกูลที่มีการนับถือและทำพิธีกรรมตามธรรมเนียมม้งเช่นกัน การที่มีค้อยได้เข้าร่วมงานพิธีกรรมและไม่ค่อยได้ปรึกษาหาแนวทางในการพัฒนากับญาติพี่น้อง ทำให้ภาพลักษณ์ในการดำเนินการพัฒนาหมู่บ้านในฐานะสมาชิก อบต. เป็นไปอย่างโดดเดี่ยวลำพัง และไม่เป็นที่ยอมรับหรือเกี่ยวข้องจากญาติพี่น้องสักเท่าใดนัก

นายทอง หวังวัฒนา มีฐานะเป็นอาของนายยอดยศ เป็นคนอ้วนท้วม ศีรษะล้าน ชอบพูดจาอย่างมีเหตุผลสอดแทรกความตลก มีความสามารถในการตั้งและโน้มน้าวให้คนอื่น ๆ คล้อยตามความ

คิดและสนใจฟังได้เป็นอย่างดี ในการร่วมงานสร้างสรรค์หลังจากการทำพิธีกรรมเสร็จสิ้น ถ้านายทงอยู่ร่วมงานสร้างสรรค์ด้วย จะพบว่านายทงเป็นคนช่างพูด และมีมุขตลกให้บรรดาผู้ร่วมงานเลี้ยงได้หัวเราะบ่อย ๆ เป็นที่สนใจฟังจากสมาชิกที่นั่งร่วมโต๊ะอยู่ด้วย ถึงแม้จะเป็นคนที่มีสำนวนโวหารที่ดีแต่ไม่ได้มีตำแหน่งในหมู่บ้าน ฉายา “ก้านัน” ได้มาจากการพูดจาที่ดีและมีอำนาจในการโน้มน้าวใจคนฟังได้ บุคคลผู้นี้ถึงแม้จะไม่มีตำแหน่งในการปกครองหมู่บ้านแต่เข้าร่วมกิจกรรมในการพัฒนาหมู่บ้านอยู่เสมอ และมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของญาติพี่น้องที่มาขอคำปรึกษาในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านอยู่เป็นประจำ มีฐานะอยู่ในตำแหน่งผู้อาวุโสคนหนึ่งในตระกูลของมั่งว้างหวังวัฒนา ลูกสาวของนายทงแต่งงานกับชายมั่งแซ่อย่าง (แสนเกียรติ) ในหมู่บ้าน

นายป่า (โบบังต้า) เลาว้าง เป็นสมาชิกคนหนึ่งในตระกูลแซ่ว่าง ที่มี “ผี” หรือความสัมพันธ์ทางเครือญาติต่างจากกลุ่มมั่งว้างหวังวัฒนา รูปร่างล่ำสันคมคาย เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถคนหนึ่งในหมู่บ้าน เมื่ออายุช่วงวัยรุ่นเป็นนักดนตรีประจำกลุ่มหนุ่มสาวของหมู่บ้าน และได้มีโอกาสเรียนภาษาเขียนม้ง (Hmong Romanize Popular Alphabet) จากศูนย์อพยพบ้านวินัยจนซ้ำซอง เป็นหนึ่งในบรรดาผู้ที่รู้ภาษาเขียนม้งที่มีอยู่จำนวนน้อยมากในหมู่บ้าน นายป่าเป็นบุตรชายของนายเจ้าป่า เลาว้าง ญาติพี่น้องของนายป่า ต่างได้รับการศึกษาสูงจากตัวเมืองเชียงใหม่ บางรายถึงขั้นอุดมศึกษา มีน้องชายคนหนึ่ง ชื่อโมพี ได้เข้าทำงานอยู่ที่สมาคมม้งจังหวัดเชียงใหม่ ความสนใจใฝ่รู้ และชอบศิลปะการบันเทิงของนายป่า ดึงให้นายป่าพบปะและรู้จักกับม้งที่อยู่อื่น ๆ มากโดยเฉพาะม้งอเมริกา เพื่อนม้งอเมริกาติดต่อกับนายป่าทั้งโดยทางจดหมายและมาเยี่ยมเยียนที่เมืองไทย โดยมีธุรกิจบันเทิงร่วมกันอยู่อย่างหนึ่งคือ การถ่ายทำภาพยนตร์ม้ง คนม้งที่อเมริกาสนใจผลิตภาพยนตร์ม้ง และติดต่อให้นายป่าหาตัวผู้แสดงในหมู่บ้าน รวมทั้งให้นายป่าเป็นผู้ถ่ายภาพยนตร์ช่วยกำกับการแสดงด้วย หนุ่มสาวม้งที่หน้าตาดีในหมู่บ้านหลายคนได้ถูกชักชวนจากนายป่าให้เป็นตัวแสดงภาพยนตร์ม้ง โดยมีการให้ฝึกอ่านภาษาเขียนม้งก่อนเพื่อเอาไว้ท่องจำบทภาพยนตร์ในการแสดง การถ่ายทำใช้สถานที่ในตัวเมืองเชียงใหม่ และหมู่บ้านม้งบริเวณอุทยานแห่งชาติ ชาวบ้านต่างรู้จักกันว่านายป่าชอบทางด้านนี้ ในตอนกลางคืนมักจะได้ยินบ้านของนายป่าเปิดภาพยนตร์ม้งและวีดีโอเพลงภาษาม้งให้เด็ก ๆ และเพื่อน ๆ ของนายป่าได้ชมอยู่เป็นประจำ

นายป่าเคยลงสมัครชิงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านที่เป็นคู่แข่งกันเพียงคนเดียวของนายยอดยศ หวังวัฒนาในปี พ.ศ. 2536 แต่พลาดตำแหน่งไป ชาวม้งทั่วไปเล่าว่าจะแค้นเสียของนายป่าแพ้ นายยอดยศเพียงสองถึงสามคะแนนเท่านั้น และไปลงคะแนนที่เลือกนายป่าเป็นบัตรเสีย 5 ใบ จึงทำให้พลาดโอกาสเป็นผู้ใหญ่บ้านในสมัยนั้น ปัจจุบันนายป่ามีค้อยู่เกี่ยวกับงานของหมู่บ้านอีกทั้งมิได้มีตำแหน่งใด ๆ ในหมู่บ้าน ชีวิตปกติประจำวันมักจะอยู่กับบ้านเล่นดนตรี เป่าขลุ่ยเพลงไทยสากลสมัยเก่าให้ได้ยินได้ฟังอยู่เสมอ นอกจากการทำงานในชีวิตประจำวัน

ต้นปี พ.ศ. 2541 นายป่ามีความขัดแย้งกับบิดามารดาเกี่ยวกับตัวภรรยาของตัวเอง จึงได้แยกครัวออกมาสร้างบ้านอยู่บริเวณไม่ห่างจากบ้านบิดามารดาเท่าใดนัก โดยได้ซื้อที่ดินจากเพื่อนบ้านเป็นจำนวนเงิน 30,000 บาท และเร่งสร้างบ้านในเวลากลางคืนประมาณสองเดือนจึงแล้วเสร็จ เหตุที่เร่งสร้างบ้านเวลากลางคืน เพราะเกรงว่าเจ้าหน้าที่ป่าไม้จะพบเห็นการสร้างบ้านใหม่ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ก่อนหน้านั้นมีข่าวว่านายป่าเป็นเพื่อนกับเจ้าหน้าที่ป่าไม้ที่แต่งงานกับหญิงจีนฮ่อ และอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน จึงสามารถสร้างบ้านได้โดยไม่ได้รับการตรวจจับจากเจ้าหน้าที่ป่าไม้คนดังกล่าว หลังจากนั้นก็มีชาวม้งหลายครอบครัวที่ได้แยกครัวมาสร้างบ้านอยู่ใหม่ขึ้น อาชีพของนายป่าคือการทำสวนลิ้นจี่อยู่ที่เขื่อนน้ำไทร รวมทั้งมีกิจการให้เช่าร้านค้าภายในหมู่บ้านอยู่หนึ่งร้านโดยผู้เช่าเป็นหญิงชาวจีนฮ่อลูกของนายเหมาลงซู ในหมู่บ้าน แต่แต่งงานกับชาวเข่าที่มีกิจการทำโรงงานผลิตตุ๊กตาที่ทำจากสารเรซินในตัวเมืองเชียงใหม่

นายสีบพงษ์ แสนเกียรติ (จื่อซัง แซ่ย่าง) อายุ 48 ปี เป็นบุตรชายคนเล็กของนายละเป้า แซ่ย่าง ผู้บุกเบิกการตั้งถิ่นฐานที่หมู่บ้านภูสวย รูปร่างค่อนข้างตัวเล็ก ผมหยักศก แต่งงานกับหญิงม้งที่หมู่บ้านป่าเกี๊ยะ นายสีบพงษ์จบปริญญาตรีและโทที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่โดยได้รับทุนการศึกษาจากโครงการในพระราชูปถัมภ์ ในสาขาการศึกษาปฐมวัย ปัจจุบันเป็นอาจารย์สอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หกของโรงเรียน ในหมู่บ้านภูสวย อดีตเคยเป็นอาจารย์ใหญ่โรงเรียนนี้ ตำแหน่งในปัจจุบันเป็นอาจารย์ 2 ระดับ 7 ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือมาก เพราะมีความประพฤติเป็นตัวอย่างที่ดี นายสีบพงษ์ มีสวนลิ้นจี่และได้ฝั่งศพของมารดาอยู่ในสวนด้วย มีกิจการร้านค้าในหมู่บ้านหนึ่งแห่ง และมีที่ดินและบ้านอยู่ที่ตำบลป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ อยู่หนึ่งหลังเป็นบ้านปูนสองชั้น ปลายปีที่ผ่านมา นายสีบพงษ์สามารถขายที่ดินในเมืองเชียงใหม่ได้ในราคาสามแสนบาท จึงซื้อรถให้บุตรชายที่เรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยเชียงใหม่หนึ่งคันและบริจาคเงินสามหมื่น เพื่อสร้างตำหนักพระยานาคให้กับนางฉลัษฐีที่เป็นคนทรงเมืองในหมู่บ้าน

ในอดีตชาวบ้านกล่าวกันว่านายสีบพงษ์เป็นอาจารย์ที่กระตือรือร้นในการทำงานมากและเป็นหัวเรี่ยวหัวแรงในการพัฒนาหมู่บ้าน แต่ถูกโจมตีและกีดกันจากม้งบางกลุ่มตระกูลจึงทำให้พฤติกรรมของอาจารย์สีบพงษ์เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน กลายเป็นอาจารย์ที่ทำหน้าที่สอนหนังสืออย่างเดียว และมีค้อยเข้าร่วมในการพัฒนามากสักเท่าไร บุคลิกจึงดูเนือย ๆ ลงไป แต่กระนั้นก็ยังเป็นผู้ที่ได้รับการยกย่องนับถือจากชาวบ้านส่วนมากในการเป็นม้งที่มีการศึกษาสูง และประพฤติปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างที่ดี

นายสามภพ แซ่ย่าง นายสามภพเป็นบุตรชายของนายกงจำ แซ่ย่าง ปัจจุบันอายุ 28 ปี เป็นคนรูปร่างเล็ก ลงพุง มีน้องชายที่สติไม่ค่อยสมประกอบอยู่หนึ่งคน อดีตเคยเป็นคณะกรรมการหมู่บ้าน ชุดของนายยอดยศ ปัจจุบันดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นผู้สมัครเพียงคนเดียวจึงได้ตำแหน่งผู้ใหญ่

บ้านไปโดยปริยาย ก่อนการสมัครตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน เครือญาติตระกูลแซ่อย่างต่างสนับสนุนให้นายสามภพเป็นตัวแทนในการชิงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน เพราะมีความขยันและจริงจังในการทำงานประกอบกับเป็นคนหนุ่ม มีความรู้ความสามารถและกระตือรือร้น ชาวบ้านโดยทั่วไปมักจะมองว่าอายุยังน้อย ในขณะที่ลำดับรุ่นของนายไตรภาพในบรรดาชาวเมืองทั่วไปอยู่ในรุ่นที่สาม ซึ่งเป็นรุ่นหลัง ๆ เพื่อนในตระกูลเดียวกันจึงไม่ค่อยเกรงกลัว บุคลิกภาพผู้นำมีไม่มากเพราะอายุยังน้อย และการกล่าวอภิปรายยังมีลักษณะที่ไม่มีความมั่นใจมาก ฐานะทางครอบครัวปานกลางในสายตาของชาวบ้าน มีสวนลื่นจี้อยู่ที่สวนแม่ปาน นายสามภพได้ซื้อรถกระบะหนึ่งคันโดยยืมเงินจากญาติพี่น้องในตระกูลแซ่อย่าง และผ่อนใช้โดยไม่คิดดอกเบี้ย ภาพลักษณ์ความเป็นผู้ใหญ่บ้านอยู่ที่เป็นคนรุ่นใหม่มีไฟในการทำงาน แต่ยังขาดประสบการณ์ในการทำงานด้านการบริหารและปกครองหมู่บ้านอยู่

นายทรงสุข แสนเกียรติ อายุ 33 ปี เป็นมั่งในตระกูลแซ่อย่าง บุตรชายของนายชัชชาย แสนเกียรติ เป็นคนผิวขาว รูปร่างใหญ่แต่ไม่สูง อดีตเคยเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในสมัยของผู้ใหญ่บ้านยอดยศ บุคลิกภาพเป็นคนพูดจาสนุกสนานและเป็นกันเอง แต่มีความรับผิดชอบในหน้าที่การงาน ปัจจุบันยังดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านฝ่ายป้องกันและปราบปรามในคณะกรรมการของผู้ใหญ่บ้านสามภพ มีลักษณะเป็นกลางสูงพยายามประนีประนอม และรักษาน้ำใจบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย แต่งานกับหญิงมั่งที่อำเภอคลองลาน จังหวัดกำแพงเพชร ฐานะทางเศรษฐกิจค่อนข้างดี มีสวนลื่นจี้อยู่ที่แม่นาไทร และมีกิจการร้านค้าหนึ่งแห่งในหมู่บ้าน ชอบพบปะสนทนากับเพื่อนฝูง และไม่ถือตัว ใจกว้าง ทุก ๆ เช้าถ้าไม่ได้ยินเสียงของนายสามภพ แซ่อย่างผู้ใหญ่บ้านประกาศข่าวแจ้งเหตุการณ์ผ่านหอกระจายเสียงในหมู่บ้านจะได้ยินเสียงของนายทรงสุข ที่พูดภาษาม้งและภาษาไทยกำกับด้วย ปัจจุบันศูนย์อำนวยการกระจายเสียงหมู่บ้านตั้งอยู่ที่บ้านนายทรงสุข นายทรงสุขเป็นบุคคลที่ไม่ค่อยมีปัญหากับใคร มีจิตวิทยาในการใช้คนได้ดีโดยใช้การพูดจาสนุกสนาน เกี้ยวผู้หญิงเพื่อสร้างความคุ้นเคยและเป็นกันเอง การทำงานของนายทรงสุขมักจะได้รับความสำเร็จอยู่เสมอ ๆ เพราะสามารถดึงคนมาร่วมงานได้ การพัฒนาหมู่บ้านหรือกิจกรรมงานเทศกาลต่าง ๆ มักจะพบเห็นนายทรงสุขอยู่เสมอทั้งในฐานะผู้ช่วยงาน พิธีกร ผู้รับผิดชอบในการก่อสร้างต่าง ๆ หรือการจับผู้ตัดยาเสพติดติดประภาพันส่งให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในงานพิธีกรรมเลี้ยงผีของตระกูลแซ่อย่างก็มักจะพบเห็นนายทรงสุขเข้าร่วมกิจกรรมอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นผู้ดูแลงานผู้ช่วย ผู้ประกอบอาหาร รวมทั้งเป็นแขกคนสำคัญที่จะร่วมนั่งโต๊ะพิธีกรรมเลี้ยงสังสรรค์กับบรรดาผู้อาวุโสในแซ่สกุลอยู่เป็นประจำ

นายชัชยง เฟื่องฟูการค้า อายุ 63 ปี เป็นบุตรชายคนโตของนายจาหยง แซ่อย่าง แต่งงานกับพี่สาวของนายเจสิยว เลาสี มีบุตรชาย 4 คน สามคนเรียนจบในระดับปริญญาตรีเป็นอาจารย์ใหญ่ที่โรงเรียนในอำเภออมก๋อย อีกคนทำงานอยู่ในโรงเรียนนานาชาติที่กรุงเทพมหานคร นายชัชยงเป็นคน

ร่างสูง ผอม ศีรษะล้าน มีนิสัยสนุกสนาน ร่าเริง คุยตลก แต่มีความสามารถในด้านต่าง ๆ มากมาย เช่นเป็นผู้รู้ในการจัดการในพิธีกรรมต่าง ๆ เปาแคนมั่ง จึงมักจะได้รับเชิญจากบรรดามั่งต่าง ๆ ในการไปช่วยเป็นผู้จัดการพิธีกรรมต่าง ๆ ให้อยู่อย่างสม่ำเสมอไม่ว่าจะเป็น เจ้าแก้วของผู้หญิง เปาแคนงานศพ ท้องกลอนผูกขวัญ เรียกขวัญ ฯลฯ นับได้ว่านายซีหย่งเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในเชิงพิธีกรรมคนหนึ่ง ในหมู่บ้าน ครอบครัวมีสวนลื่นจีและแบ่งให้ลูกชายหนึ่งคนทำอยู่ ประกอบกับมีร้านค้าของตนเอง 2 ร้าน ในจำนวนนี้หนึ่งร้านให้คนเงินฮ้อจากประเทศจีนทำการเช่าร้านในราคาเดือนละ 600 บาท นายซีหย่งปลูกบ้านบนที่ดินที่ซื้อมาที่ตำบลป่าแดด อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ บริเวณเดียวกันกับนายสีบพงษ์ในราคาสามแสนบาท ในขณะที่ปัจจุบันบุตรชายคนหนึ่งที่เป็นอาจารย์ใหญ่ได้ปลูกบ้านใกล้ ๆ กับบ้านนายซีหย่งด้วยโดยใช้ที่ดินเดียวกัน บุตรชายอีกคนหนึ่งของนายซีหย่งก็ได้เช่าร้านขายตุ๊กตาเรซินที่ตลาดไนท์บาร์ชาตากลางคืน นายซีหย่งมิได้มีตำแหน่งใด ๆ ที่เป็นทางการในหมู่บ้าน แต่ถือนายซีหย่งเป็นผู้อาวุโสในกลุ่มตระกูลแซ่อย่าง ที่น่านับถือ เพราะมีความเป็นกันเองสนุกสนานกับทุก ๆ คน รวมทั้งยังชอบเข้าช่วยเหลือในกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นการพัฒนาหมู่บ้าน โดยเฉพาะได้ถูกเชิญให้มาเป็นกรรมการศึกษาของโรงเรียนกษัตริย์อุปถัมภ์ 1 ด้วย ด้วยความเป็นครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี จึงเป็นผู้ที่บริจาคเงินให้ความช่วยเหลือในกิจการส่วนรวมและเครือญาติอยู่เป็นประจำ นายซีหย่งให้ผู้ใหญ่บ้านนายสามภพยืมเงินเป็นจำนวน 10,000 บาท เพื่อช่วยเหลือในการซื้อรถกระบะของนายสามภพ

นายรับโชค (เบงฮั่ว) พี่องฟูการค้า อายุ 48 ปี เป็นบุตรชายของนายเจ้าป่า แซ่ย่าง ปัจจุบันหันมานับถือศาสนาคริสต์ตามบิดาที่แต่งงานกับสตรีม้งคริสตที่จังหวัดเชียงราย มีสวนลื่นจีและร้านค้าในหมู่บ้านจำนวนสองร้าน ร้านหนึ่งทำกิจการร่วมหุ้นส่วนกับนายที่หลา คนเนปาล ขายสินค้าโบราณจากทิเบตและเนปาล นายรับโชคเป็นคนรูปร่างอ้วน ผมหยักศก ตาโต ศีรษะล้าน ตัวเตี้ย มีลักษณะพิเศษที่มือข้างขวามีนิ้วโป้งอกเพิ่มขึ้นมาอีกหนึ่งนิ้ว ฐานะทางเศรษฐกิจในสมัยก่อนทำสวนลื่นจีและติดผลผลิตดีจึงขายได้ราคา ทำให้ฐานะความเป็นอยู่ร่ำรวยมากคนหนึ่ง ในหมู่บ้าน บุตรชายสี่คนแต่งงานกับสตรีชาวม้ง ชาวจีนฮ้อ บุตรสาวคนหนึ่งแต่งงานกับคนปักซีไตและย้ายตามสามีไป

ถึงแม้ว่านายรับโชคจะเปลี่ยนมานับถือศาสนาคริสต์ แต่ก็ยังคงได้รับเชิญให้เป็นแขกคนสำคัญในงานพิธีกรรมต่าง ๆ อยู่เสมอ นายรับโชคเป็นคนที่มีลักษณะของนักธุรกิจการค้ามากกว่าเป็นนักปกครอง เพราะยุ่งแต่เรื่องการค้า มีบ้านอยู่ที่ในตัวเมืองเชียงใหม่และได้ทำการเช่าที่ดินจากคนเมืองทำนาที่เมืองเชียงใหม่ ในร้านค้าของนายรับโชคมีลูกจ้างที่เป็นหญิงชาวไทยใหญ่และชาวจีนฮ้ออาศัยอยู่ ที่รับเข้ามาจากการนำมาของภรรยาชาวจีนฮ้อของบุตรชายนายรับโชคกล่าวคือ นางฮอย แซ่เฉ่อ เป็นเพื่อนกับภรรยาของบุตรชายนายรับโชคได้เข้ามาอาศัยอยู่ที่บ้านนายรับโชคอยู่ระยะหนึ่งก่อนแยกไปเช่าร้านค้าขายกล้วยเตี่ยวจากนายซีหย่งในปัจจุบัน นายรับโชคเคยได้รับการร้องขอจากชาวบ้านให้ดำรงตำแหน่งผู้

ใหญ่บ้านอยู่ช่วงหนึ่ง หลังการลาออกของผู้ใหญ่บ้านของยอดยศในครั้งแรก แต่เป็นไปไม่ได้ไม่ถึงปีนายรับโชคได้ลาออกไป เพราะไม่มีความถนัดในการปกครองหมู่บ้านรวมทั้งไม่มีความรู้ความสามารถในหนังสือและการติดต่อกับหน่วยงานราชการหรือบุคคลภายนอกได้

ชาวบ้านกล่าวกันว่านายรับโชค เป็นนักธุรกิจและตระหนี่มาก มีค๋อยได้จัดงานเลี้ยงสังสรรค์และเชิญคนในหมู่บ้าน แต่จะจัดงานเลี้ยงในโอกาสสำคัญเท่านั้นเช่น งานปีใหม่และมีแขกหรือเป็นมั่งจากหมู่บ้านอื่นมาหาในโอกาสพิเศษ เช่น งานศพของสมาชิกในหมู่บ้าน แต่เพราะเป็นคนมีฐานะดีจึงยังคงได้รับเชิญร่วมในงานพิธีกรรมกินเลี้ยงสังสรรค์กับบุคคลต่าง ๆ ในหมู่บ้านอยู่เสมอ นายรับโชคช่วยเหลือทางด้านการเงินให้กับผู้ใหญ่สามภพเป็นจำนวนเงิน 6,000 บาท เพื่อซื้อรถกระบะ แต่ในด้านการพัฒนา นายรับโชคมีค๋อยได้เข้าร่วมเท่าใดนัก แต่จะร่วมในปัญหาสำคัญ ๆ เช่น ปัญหาการกล่าวโจมตีมังกุสวายว่าบุกรุกสวนแม่ปาน นายรับโชคได้ร่วมเข้าถ่ายวิดีโอบันทึกภาพสวนแม่ปานทั้งทางถนนและทางอากาศโดยเฮลิคอปเตอร์ของศูนย์ควบคุมและป้องกันไฟป่าภาคเหนือตอนบน

นายรับโชค แต่งงานกับสตรีมั่งแซ่ลีในหมู่บ้านซึ่งเป็นน้องสาวของนายสิงห์ แซ่ลีที่นับถือศาสนาคริสต์เช่นกัน ชีวิตครอบครัวค่อนข้างจะเป็นชีวิตที่สงบสุข แต่การร่วมงานของหมู่บ้านมีไม่มาก ทำให้เป็นที่สงสัยของชาวบ้านว่าความร่ำรวยของนายรับโชคนั้นน่าจะช่วยเหลือร่วมมือในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาหมู่บ้านได้มากกว่านี้ แต่อย่างไรก็ตาม นายรับโชคก็เป็นผู้อาวุโสและเป็นมั่งตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จในอาชีพของตัวเอง ที่สมาชิกกลุ่มมั่งยังให้ความสำคัญ โดยการเชิญให้เป็นแขกสำคัญเป็นผู้ตัดสินปัญหาข้อพิพาทในหมู่บ้านเป็นผู้กล่าวปราศรัยในวันปีใหม่มั่ง ฯลฯ แต่ในด้านการทำพิธีกรรมจัดการขั้นตอนการทำพิธีต่าง ๆ ยังไม่ค๋อยเชี่ยวชาญนัก ซึ่งเป็นที่รู้จักดีในหมู่ผู้อาวุโสที่รู้พิธีกรรมต่าง ๆ

นายเฉลียว เลาลี (ผู้ช่วยตำ) เป็นผู้อาวุโสในหมู่บ้านและมีความรู้ในการจัดการพิธีกรรมทางด้านต่าง ๆ ในอดีตเคยเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน บุคลิกเป็นคนสุขุม หน้าตามีค๋อยปรากฏรอยยิ้มสักเท่าใดรูปร่างลำสัน โดยปกติจะเห็นสวมหมวกอยู่เป็นประจำ ค่อนข้างดู นายเฉลียวมีกิจการร้านค้าให้เช่าในหมู่บ้านทั้งหมด 7 ร้าน และมีสวนลื่นจีของตนเอง รวมทั้งเป็นหัวหน้าบริหารงานกิจการสวนน้ำตกในหมู่บ้านด้วยบุคลิกที่เป็นคนดู และใจนักเลง จึงทำให้เป็นที่เกรงขามของคนในหมู่บ้าน มีภรรยาสองคนแต่อยู่คนละบ้าน บุตรชายของนายเฉลียวเกือบทั้งหมดมีความประพฤติที่ค่อนข้างเกเรติดยาเสพติดและเป็นนักเลงหัวไม้ในหมู่บ้าน และมักจะนำปัญหามาให้บิดาอยู่เสมอไม่ว่าจะเป็นเรื่องยาเสพติด การลักขโมย การทะเลาะวิวาท แต่ตัวนายเฉลียวเองยังคงได้รับความเคารพจากชาวบ้านในฐานะผู้อาวุโสและมีความรู้ในพิธีกรรมดีคนหนึ่ง การจัดพิธีกรรมประเภทต่าง ๆ ทั้ง พิธีแต่งงาน พิธีศพ เป็นต้น จะเห็นนายเฉลียวเป็นบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในงานพิธีกรรมอยู่เสมอ ในขณะที่งานพัฒนาหมู่บ้านก็มักจะมีพบเห็นอยู่เป็นประจำ รวมทั้งมีตำแหน่งอย่างเป็นทางการจากการเป็นคณะกรรมการการศึกษาของโรงเรียนเจ้าพ่อหลวงอุปถัมภ์ด้วยเช่นกัน

จากบุคลิกภาพของผู้นำคนต่าง ๆ ข้างต้น จะเห็นได้ว่าถูกแบ่งออกเป็น 2 ฝ่ายคือ ผู้นำในกลุ่มมั่งว้างหวังวัฒนาและผู้นำจากกลุ่มมั่งแซ่สกุลต่าง ๆ ผู้นำมั่งว้างหวังวัฒนามักจะพยายามแสดงความเป็นมั่งหัวก้าวหน้า ในขณะที่มั่งแซ่สกุลอื่นยังคงอนุรักษ์ความคิดเดิม แต่ความแตกต่างกันทางความคิดระหว่างสองกลุ่ม ยังคงมีน้อยมีความขัดแย้งกันอย่างรุนแรงเพราะมีผู้นำในกลุ่มต่าง ๆ บางคนเป็นตัวกลางคอยเชื่อมความสัมพันธ์และประสานงานอยู่ตลอดเวลา ในขณะที่เดียวกันผู้นำทุกคนต่างยอมรับและเข้าไปมีความสัมพันธ์กับระบบเศรษฐกิจทุนนิยมของสังคมไทยทั้งสิ้น ภาพของผู้นำต่าง ๆ โดยรวมจึงมิได้ผูกติดกับการเป็นผู้นำที่รับสวดหรือพิธีกรรมต่าง ๆ เท่านั้น แต่ได้ไปผูกติดกับความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจทุนนิยมและการปกครองของสังคมไทยด้วย

7.2 ความตึงเครียดทางการเมืองกับการปรับปรุงกฎเกณฑ์การปกครองในหมู่บ้าน

ปัจจุบันการเข้าถึงอำนาจในการปกครองหมู่บ้านของชาวมั่งจักต้องอาศัยรูปแบบการปกครองท้องถิ่นของไทย ผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งทางการเมืองการปกครองของหมู่บ้านจักต้องผ่านขั้นตอนและกระบวนการเลือกตั้ง เพื่อสามารถใช้สิทธิอำนาจในการปกครองโดยมีเสียงสมาชิกที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสนับสนุนมากที่สุดเพื่อสร้างความชอบธรรมในการปกครองหมู่บ้าน หลังจากนั้นจึงสามารถสรรหาผู้ช่วยในการบริหารงานการปกครองขึ้นมาดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านอีกสี่คน

ตัวผู้ปกครองตั้งแต่อดีต ในหมู่บ้านภูสอยมีชาวมั่งจากสามแซ่สกุลที่ผลัดเปลี่ยนกันขึ้นมาดำรงตำแหน่งในระหว่างนี้ได้ผ่านเหตุการณ์ทางการเมืองต่าง ๆ ซึ่งเป็นสาเหตุให้มีรูปแบบในการต่อสู้ทางการเมืองระหว่างกลุ่มการเมืองในหมู่บ้านเปลี่ยนแปลงและดำเนินมาจนถึงปัจจุบันดังนี้

กลุ่มที่มีอำนาจการปกครองหมู่บ้านสมัยแรกตั้งแต่การตั้งถิ่นฐานที่ภูสอยเป็นของกลุ่มมั่งย่าง (hmoob yaaj) โดยมีนายละเป่า แซ่ย่าง เป็นหัวหน้าหมู่บ้าน เนื่องจากเป็นมั่งที่มีจำนวนสมาชิกมากที่สุด (ในปัจจุบันมีมั่งย่างจำนวนทั้งสิ้น 420 คน) และเป็นหัวหน้าหมู่บ้านที่มาจากกระบวนการเลือกตั้งตามธรรมเนียมการปกครองเดิมของกลุ่มชาวมั่ง จนกระทั่งนายละเป่าได้ลาออกไป เนื่องจากความชราในปี 2520 ต่อจากนั้นกลุ่มมั่งว้างโดยมีนายเหยงยู แซ่ว่างได้ขึ้นมาดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านจากการเลือกตั้งของระบบการปกครองท้องถิ่นของไทย แต่ต้องลาออกไปเพราะถูกตัดเงินจากสมาชิกในหมู่บ้านเกี่ยวกับความไม่เป็นธรรมของตัวนายเหยงยูที่ตัดสินปัญหาผิดพลาด ทำให้ผู้ไม่ผิดเป็นคนผิดและเมื่อผลสอบออกมาภายหลังผู้ถูกจับกุมไม่ผิดจริง ๆ จึงเป็นผลให้นายเหยงยูยอมลาออกไปในปีพ.ศ. 2525 ต่อมานายยอดยศ หวังวัฒนา ในกลุ่มมั่งว้างหวังวัฒนาขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่บ้านโดยมีนายปีเยา หวังพัฒนา เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านปีพ.ศ. 2525 นั้น กลุ่มมั่งว้างหวังวัฒนาของนายยอดยศ ได้มีการดำเนินการในหมู่บ้านที่สนองนโยบายการอนุรักษ์วัฒนธรรมชาวเขา เพื่อการท่องเที่ยวจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่มีการตื่นตัวในขณะนั้น มาปฏิบัติใช้ในการตั้งองค์กรเพื่อการท่องเที่ยวเกี่ยวกับกลุ่มมั่งว้างหวังวัฒนา

เช่น การจัดตั้งพิพิธภัณฑสถาน การอนุรักษ์การสร้างบ้านแบบดั้งเดิมของชาวม้ง เช่นการใช้หลังคามุงจาก การจัดระเบียบร้านค้าภายในพิพิธภัณฑสถานของกลุ่มม้งวางหวังวัฒนาและการบังคับให้สมาชิกในกลุ่มของตนเองแต่งกายชุดม้งเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเห็นรูปแบบการแต่งกายของชาวม้ง และให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่กลุ่มม้งแซ่สกุลอื่น ๆ แต่นายยอดยศไม่สามารถโน้มนำให้กลุ่มม้งแซ่สกุลอื่นปฏิบัติตามกลุ่มของตนเองได้ ทั้งในด้านการแต่งกายม้งเมื่อขายสินค้า การปรับปรุงบ้านให้เป็นแบบดั้งเดิมเพื่อการอนุรักษ์วัฒนธรรมชาวม้ง

ทั้ง ๆ ที่นายยอดยศได้จัดทำโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวหมู่บ้านภูสอย ในขณะนั้นเช่นกัน เพื่อแก้ปัญหาผู้ประกอบการค้าสินค้าที่ระลึกมีได้อยู่ในกรอบปฏิบัติที่เหมาะสม เช่น การสร้างร้านค้าราคาสินค้า คุณภาพสินค้า ตลอดจนระเบียบวินัยในการให้บริการแก่ลูกค้า การขาดการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประเพณีของชาวม้ง รวมทั้งการสูญเสียภูมิปัญญา ยังไม่มีการรับผิดชอบร่วมกัน ในขณะที่กลุ่มม้งวางหวังวัฒนาในปี 2528 ได้เปลี่ยนมานับถือศาสนาพุทธแล้ว และได้รับการสนับสนุนประสานงานจากเจ้าหน้าที่และหน่วยงานของราชการที่เกี่ยวข้องให้งบประมาณสนับสนุนในการพัฒนาทางด้านต่าง ๆ ในหมู่บ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งงบประมาณจากสภาตำบล (ซึ่งองค์กรในสมัยนั้นปัจจุบันเปลี่ยนเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล) เช่น โครงการจัดสร้างหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน (โครงการหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน ธันวาคม 2535 - ธันวาคม 2536) ซึ่งในปัจจุบันทำการจัดสร้างขึ้น ณ บริเวณกลุ่มบ้านม้งวางหวังวัฒนา โครงการส่งเสริมการจัดอาหารกลางวันของโรงเรียน โครงการสร้างอาคารเอนกประสงค์ประจำหมู่บ้าน โครงการจัดหาวัสดุกองกลางหมู่บ้านภูสอย (ได้รับบริจาคเงินร่วมกันระหว่างสมาชิกในหมู่บ้านและสมาชิกผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่) โครงการซ่อมแซมประปาภูเขา โครงการซ่อมแซมผิวถนนและไหล่ทางภายในหมู่บ้าน โครงการจัดสร้างศูนย์ราชการที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น ซึ่งมีหลายโครงการที่ได้รับการดำเนินการจัดทำจนสำเร็จเรียบร้อยเช่น โครงการจัดสร้างหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน โครงการอาหารกลางวันของนักเรียนในโรงเรียน โครงการจัดซื้อวัสดุกองกลางประจำหมู่บ้าน โครงการปรับปรุงถนนและไหล่ทางในหมู่บ้าน แต่ในปีพ.ศ.2536 นายยอดยศได้ลาออกไป เนื่องจากชาวบ้านกล่าวหาว่ายอมปฏิบัติตามหน่วยงานราชการมากเกินไปจนหมู่บ้านไม่เป็นของตัวเอง รวมทั้งปัญหาเรื่องเงินงบประมาณในการพัฒนา และชาวบ้านได้ขอให้นายรับโชค เพื่อผูกการค้า สมาชิกกลุ่มม้งเป็นผู้ใหญ่บ้านแทน แต่เป็นเพียงสิบเอ็ดเดือนเท่านั้น นายรับโชคได้ลาออกไป เพราะไม่มีความสามารถเพียงพอในการติดต่อราชการรวมทั้งมีอาชีพและภาพลักษณ์ของนักธุรกิจเกินไป เวลาส่วนใหญ่ของนายรับโชคยุ่งเกี่ยวกับธุรกิจการค้าและสวนลื่นจี๊ของตนเอง จึงไม่ค่อยมีเวลาให้กับงานปกครองหมู่บ้าน หลังจากนั้นระบบการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านสมัยใหม่ของไทยทำให้หมู่บ้านต้องมีการเลือกตั้งเพื่อหาตัวผู้ใหญ่บ้านโดยตรงตำแหน่งได้วาระละ 5 ปี นายยอดยศกลับมาสมัครรับเลือกตั้งใหม่อีกครั้ง โดยมีคู่แข่งเป็นนายบังต้า (ปา) เลาว้าง เป็นสมาชิกแซ่วางเช่นเดียวกันแต่เป็นคนละกลุ่มสายตระกูลที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกันทางเครือญาติ ผลปรากฏว่านายยอดยศชนะการเลือกตั้งไปเพียง

สามคะแนนในขณะที่บัตรเลือกตั้งที่เลือกนายโบบังดำเสียไปห้าใบ จึงทำให้นายยอดยศกลับมาเป็นผู้ใหญ่บ้านในปี พ.ศ. 2534-2540 อีกครั้งหนึ่งจนหมดวาระห้าปี จึงมีการเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านใหม่โดยมีนายสามภพ แซ่ย่าง ลงสมัครเลือกตั้งตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านเพียงคนเดียว จึงทำให้ได้รับตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านโดยไม่มีผู้แข่งขันไปในปัจจุบัน

จะกล่าวไปแล้วเหตุการณ์ทางการเมืองที่ผ่านมา ผู้ที่ขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่บ้านมักจะได้รับรางวัลจากสมาชิกในหมู่บ้านต่าง ๆ นานาไม่ว่าจะเป็นเรื่องความไม่ยุติธรรมในการจัดกฎระเบียบบ้านค้ำ การยอมต่อเจ้าหน้าที่และหน่วยงานราชการมากเกินไป หรือการไม่มีเวลาในการบริหารงานการปกครองหมู่บ้านเพราะมีธุรกิจการค้าของตนเอง สมาชิกส่วนใหญ่ในหมู่บ้านกล่าวกันว่าผู้ที่จะเป็นผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการมีแต่จะ “เปลืองตัว” หรือ “ทำดีเสมอตัว” เท่านั้น จึงทำให้มีค้อยมีใครอยากเป็นผู้ใหญ่บ้าน โดยเฉพาะในการเลือกตั้งครั้งล่าสุดเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ.2540 ที่มีนายสามภพ แซ่ย่าง ลงสมัครตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านเพียงคนเดียวเท่านั้น

7.2.1 ความขัดแย้งทางการเมือง ผลประโยชน์ และวิธีการบริหารงาน

สถานการณ์ทางการเมืองภายในหมู่บ้านภูสอยจะปรากฏอย่างชัดเจนขึ้นเมื่อได้รับการพิจารณาประเด็นทางด้านความขัดแย้งและแตกต่างขององค์กรทางสังคมที่แต่ละกลุ่มมี เช่น กลุ่มมั่งว้างหวังวัฒนา และกลุ่มมั่งย่าง

กลุ่มมั่งย่าง (นามสกุลแสนเกียรติ, เฟื่องฟูการค้า) เป็นกลุ่มที่มีสมาชิกในสายตระกูลที่สืบมาจากบรรพบุรุษคนเดียวกัน คือ นายหนี่กู่ เป็นจำนวนมากที่สุดในหมู่บ้าน คือ มีประชากร 420 คน 34 หลังคาเรือน อีกทั้งยังมีสายสัมพันธ์ทางการแต่งงานกับมั่งสายตระกูลอื่น ๆ ในหมู่บ้านอย่างกว้างขวาง จากแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ทางการแต่งงานของผู้ชายมั่งย่างกับผู้หญิงมั่งสายตระกูลอื่น ๆ ในหมู่บ้านมีจำนวนทั้งสิ้น 11 คน แบ่งเป็นแต่งงานกับผู้หญิงมั่งลี 5 คน แต่งงานกับผู้หญิงมั่งว้าง 2 คน แต่งงานกับผู้หญิงมั่งว้างหวังวัฒนา 3 คน และแต่งงานกับผู้หญิงมั่งม้าซึ่งเป็นน้องสาวของผู้ชายมั่งม้าในหมู่บ้านอีก 1 คน ในขณะที่ผู้หญิงมั่งย่างแต่งงานกับผู้ชายแซ่ตระกูลอื่นในหมู่บ้านเป็นจำนวน 13 คน โดยแต่งงานกับผู้ชายมั่งลี 5 คน แต่งงานกับผู้ชายมั่งว้าง 5 คน แต่งงานกับผู้ชายมั่งว้างหวังวัฒนา 3 คน และมีกลุ่มสายสัมพันธ์ทางการแต่งงานข้างต้นอยู่กลุ่มหนึ่งที่มาทำธุรกิจ เพื่อการท่องเที่ยวในหมู่บ้าน คือ คณะผู้บริหารสวนน้ำตกภูสอยมีนายสิงห์ แซ่ลี นายเฉลียว แซ่ลี นายจิ้งลั่ว แซ่ย่าง นายเถ่ แซ่ว่าง นายสุชาติ แซ่ย่าง และนายตั้ง แซ่ว่าง ซึ่งเป็นผู้มีความเกี่ยวดองทางเครือญาติทั้งสิ้น คือ นายเฉลียว แซ่ลี แต่งงานกับลูกสาวของนายเถ่เถ่ และนายปี่หยั่ง แซ่ย่างสองพี่น้อง นายสิงห์แต่งงานกับน้องสาวของนายชี่หย่ง แซ่ย่าง ในขณะที่นายชี่หย่งและนายจิ้งลั่วสองพี่น้องแต่งงานกับน้องสาวทั้งสองคนของนายเฉลียวพี่สาวของนายชี่หย่งและนายจิ้งลั่วได้แต่งงานกับนายเถ่ แซ่ว่าง (ปกป้องป่า) ส่วนนายสุชาติ แซ่ย่างเป็นลูกชายของนายชี่หย่ง และคนสุดท้ายนายตั้ง แซ่ว่างลูกชายของนายปี่เยา แซ่ว่าง ได้

ขอเข้าร่วมหุ้นส่วนบริหารสวนน้ำตก จากจำนวนสมาชิกในสายตระกูลและความสัมพันธ์ทางการแต่งงานกับมั่งสายตระกูลต่าง ๆ ของมั่งย่างและการเข้าร่วมบริหารงานสวนน้ำตกของบุคคลที่สัมพันธ์กันทางการแต่งงานกับมั่งสายตระกูลอื่นของมั่งย่าง และการเข้าร่วมบริหารงานสวนน้ำตกของบุคคลที่สัมพันธ์กันทางการแต่งงาน ซึ่งให้เห็นถึงเครือข่ายและองค์กรทางสังคมที่มีร่วมกันของกลุ่มมั่งย่างกับมั่งแซ่สกุลอื่น ๆ อย่างเหนียวแน่น นอกจากการทำพิธีกรรมถือผีตามความเชื่อในศาสนาของชาวมั่ง

การเป็นผู้ใหญ่บ้านในอดีตของนายละเป้า แซ่ย่างเป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้กลุ่มมั่งย่างมีอิทธิพลในการปกครองหมู่บ้านในสมัยนั้น และทรงอิทธิพลอยู่ในปัจจุบัน ซึ่งนายสามภพ แซ่ย่างเป็นผู้ใหญ่บ้านอยู่ และเมื่อพิจารณาสายสัมพันธ์ของผู้รู้ผู้จัดการในพิธีกรรมในบุคคลทั้งสามคือ นายซีหย่ง เฟื่องฟูการค้า นายเจลียว แซ่ลี นายกงจำ แซ่ย่าง ซึ่งมักจะจัดการในพิธีกรรมร่วมกันเพื่อมีพิธีกรรมที่บ้านของกลุ่มมั่งย่าง มั่งลี บุคคลทั้งสามคนมักจะได้รับเชิญไปจัดการงานพิธีกรรมร่วมกัน เพราะมีความเกี่ยวข้องทางการแต่งงานและแซ่สกุลเดียวกัน เช่น นายซีหย่งแต่งงานกับน้องสาวนายเจลียว นายกงจำแต่งงานกับลูกพี่ลูกน้องของนายเจลียว และนายเจลียวเองแต่งงานกับผู้หญิงมั่งย่าง ในงานพิธีกรรมของบ้านมั่งย่างและมั่งลี เราจะพบเห็นกลุ่มมั่งย่าง และมั่งลีที่เป็นบุคคลสำคัญต่างเข้าร่วมงานโดยพร้อมเพรียงกันเสมอไม่ว่าจะเป็น กลุ่มมั่งย่างคือนายซีหย่ง นายกงจำ นายลั้งเมา นายรับโชค กลุ่มมั่งลีคือ นายเจลียว นายเล้งนำ เป็นต้น ในขณะที่กลุ่มมั่งย่างได้เข้าร่วมในพิธีกรรมอยู่เช่นกันเนื่องจากมีสายสัมพันธ์ทางการแต่งงานกันอยู่

จะเห็นได้ว่าสถานภาพทางสังคมของกลุ่มมั่งย่างมีความสัมพันธ์กับกลุ่มมั่งแซ่สกุลอื่นที่กว้างขวางและได้รับการสนับสนุนทางสังคมและการเมืองจากมั่งแซ่สกุลอื่น ๆ โดยเฉพาะจากผู้บริหารสวนน้ำตกภูสวย และการเข้าร่วมในพิธีกรรมกับมั่งแซ่สกุลต่าง ๆ ประกอบกับการมีสมาชิกในแซ่สกุลของตนเองเป็นจำนวนมากที่สุดในหมู่บ้าน

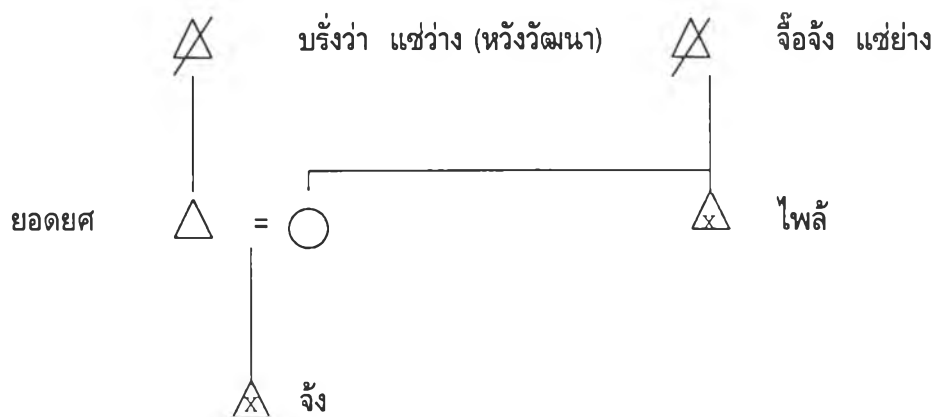
กลุ่มมั่งว่างหวังวัฒนาถึงแม้จะมีสมาชิกในแซ่สกุลที่มีจำนวนน้อยกว่ากลุ่มมั่งย่างคือ มีประชากรเพียง 169 คน 16 ครัวเรือน และมีสายสัมพันธ์กับมั่งแซ่สกุลอื่นในหมู่บ้านเพียง 8 ราย ทั้งผู้ชายและผู้หญิง กล่าวคือ มั่งว่างหวังวัฒนา ที่แต่งงานกับ มั่งลี มั่งย่าง มี 3 และ 5 คนตามลำดับ ในขณะที่มีแซ่สกุลเดียวกับกลุ่มมั่งว่างอีกกลุ่มหนึ่งจึงไม่สามารถแต่งงานกันได้ และสิ่งที่สำคัญกลุ่มมั่งว่างกลุ่มนี้เปลี่ยนมานับถือศาสนาพุทธ และยกเลิกการทำพิธีกรรมส่วนใหญ่ลงไป จึงมีค้อยมีกิจกรรมทางพิธีกรรมร่วมกับมั่งแซ่สกุลอื่น ๆ จะมีเพียงผู้ชายมั่งว่างหวังวัฒนาบางคนแต่งงานกับผู้หญิงมั่งลี และเป็นเพื่อนสนิทกับกลุ่มมั่งย่างเช่น นายป้อซัง นายทง และลูกสาวของผู้ชายมั่งว่างหวังวัฒนาที่แต่งงานกับมั่งลี จะได้รับเชิญให้เข้าร่วมพิธีกรรมที่บ้านของมั่งลีในบางครั้ง แต่สิ่งที่สำคัญที่เกิดความเหนียวแน่นในระหว่างกลุ่มมั่งว่างหวังวัฒนาคือ การร่วมกลุ่มบริหารพิพิธภัณฑสถานเขาในระหว่างสมาชิกในกลุ่มมั่งว่างหวังวัฒนาด้วยกันเอง และมีสหกรณ์ร้านค้ามั่งว่างหวังวัฒนาาร่วมกัน ทำให้มีผลประโยชน์ในเศรษฐกิจการท่องเที่ยวร่วมสมาคมเดียวกัน ในขณะที่ผู้นำกลุ่มมั่งว่างหวังวัฒนาคือ นายยอดยศเป็นผู้ที่มีบทบาท

สำคัญในการเป็นผู้นำของกลุ่ม และหมู่บ้านที่มีความสามารถอย่างสูงในด้านการหาความรู้ริเริ่มโครงการใหม่ ๆ ในหมู่บ้าน และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่และหน่วยงานราชการจึงทำให้สมาชิกในกลุ่มมั่งว้างหวังวัฒนามีองค์กรของกลุ่มที่เหนียวแน่น และสามารถดำรงตำแหน่งทางการปกครองในหมู่บ้านได้เป็นระยะเวลา นานจากตัวยายอดยศ หวังวัฒนา ซึ่งสามารถขึ้นอยู่ในตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านในสองสมัย รวม 14 ปี

ความสัมพันธ์ทางเครือญาติและการแต่งงานระหว่างมั่งแซ่สกุลต่าง ๆ ในหมู่บ้านมีอยู่อย่างกว้างขวาง แต่ประเด็นความแตกต่างในการนับถือศาสนาของกลุ่มมั่งว้างหวังวัฒนา กับมั่งแซ่สกุลอื่น โดยเฉพาะกลุ่มมั่งย่างเป็นหัวข้อถกเถียงที่สำคัญที่ทำให้เกิดการไม่ยอมรับอุดมการณ์ ค่านิยม บรรทัดฐานระหว่างกลุ่มการเมืองทั้งสองกลุ่ม ในขณะที่ปีพ.ศ.2539 เกิดความริ้วฉานและขัดแย้งกันอย่างรุนแรงในระหว่างกลุ่มมั่งว้างหวังวัฒนา กับกลุ่มมั่งย่างเมื่อบุตรชายของนายยอดยศ ซึ่งเป็นหลานของนายจ้อยจั้ง แซ่ย่างได้ฆ่าลูกของนายจ้อยจั้งตายลงไปเนื่องจากสาเหตุการเมาสุราและทะเลาะวิวาทกัน จะเห็นได้ว่าคู่กรณีมีสายสัมพันธ์ทางเครือญาติ โดยการแต่งงานระหว่างกันตามแผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ทางเครือญาติระหว่างครอบครัวนายยอดยศและครอบครัวนายจ้อยจั้ง ดังนี้

แผนภูมิที่ 14

แสดงความสัมพันธ์ทางเครือญาติของบุคคลที่มีการฆาตกรรม

 คู่กรณีที่เกิดการเมาสุราและทะเลาะวิวาททำให้นายจ้อยจั้งฆ่าไฟล์ของตัวเองตาย

เหตุการณ์ดังกล่าวเป็นกรณีระหว่างพ่อตา คือ นายจ้อยจั้งกับลูกเขยคือนายยอดยศ กลุ่มมั่งย่างโกรธเคืองมาก แต่นายยอดยศเจรจาต่อรองแทนลูกชายของตนเองโดยขอรับเป็นเงินและจะส่งตัวของบุตรชายไปอยู่ในเมืองเชียงใหม่ให้เอาผิด เมื่อถูกส่งไปหาเจ้าหน้าที่ตำรวจ ซึ่งนายจ้อยจั้งก็ได้ตกลงยอมความแต่ยังเกิดความบาดหมางใจและไม่คบหากัน หลังจากนั้นมากลุ่มมั่งว้างหวังวัฒนา โดยเฉพาะ

นายยอดยศไม่เคยเข้าร่วมพิธีกรรมของกลุ่มมั่งง่างเป็นระยะเวลาานาน จึงกระทั่งนายจื้อจั้งได้เสียชีวิตลง เมื่อต้นปี 2541 นายยอดยศจึงได้เข้าร่วมงานศพเป็นครั้งสุดท้ายในฐานะลูกเขยคนหนึ่งของนายจื้อจั้ง

7.2.2 การปรับปรุงระเบียบกฎเกณฑ์การปกครองในเวทีระบบการปกครองหมู่บ้านของไทย

การดำเนินการของคณะกรรมการหมู่บ้านชุดก่อน (ปีพ.ศ.2536 - 2540) ซึ่งเป็นวาระที่นายยอดยศ หวังวัฒนาเป็นผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มมั่งง่างหวังวัฒนาสามารถกุมอำนาจการปกครองและผลประโยชน์ต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านเอาไว้เกือบทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นกลุ่มสตรีและแม่บ้านหมู่บ้านนุสสายที่มีนางยี่หยา ภรรยาของนายวัชระ (มือหว่ง) หวังวัฒนา น้องชายของนายยอดยศ เป็นประธานกลุ่มแม่บ้าน กลุ่ม สหกรณ์เครดิตยูเนียนนุสสายโดยมีนายยอดยศเป็นประธาน กลุ่มเกษตรกรรมสวนลั่นจี่นุสสาย โดยมีนายวัชระ หวังวัฒนาเป็นประธานกลุ่ม รวมทั้งคณะกรรมการศึกษาของโรงเรียนกษัตริย์อุปถัมภ์ 1 ซึ่งมีนายยอดยศเป็นประธานฝ่ายชาวบ้าน โครงการต่าง ๆ ในสมัยนั้นเกิดจากความคิดริเริ่มของนายยอดยศ และสมาชิกที่สำคัญในกลุ่มมั่งง่างหวังวัฒนา ทำให้ได้รับงบประมาณในการพัฒนาหมู่บ้านมาจากหลายฝ่าย เช่น จากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดเชียงใหม่ จากสภาตำบล โครงการหลวง และสมาชิกในหมู่บ้าน กล่าวได้ว่าเป็นช่วงที่โครงการพัฒนาต่าง ๆ มีขึ้นในหมู่บ้านอย่างมาก นายยอดยศจึงเป็นผู้ที่สำคัญในหมู่บ้านที่สมาชิกกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ให้การนับถือไม่ว่าจะเป็นชาวไทย ชาวเมือง รายชื่อคณะกรรมการชุดของนายยอดยศจะประกอบไปด้วยชาวจีนฮ่อ และคนไทย/คนเมือง ที่สนิทสนมกับนายยอดยศอยู่ด้วยเช่น นายอุดม อุดแปร์ และนางคำมา อุดแปร์ สองสามีภรรยา นางสาวใกล้เข้า มีสกุล ชาวจีนฮ่ออิสลาม นอกเหนือจากนั้นเป็นชาวม้งแซ่สกุลต่าง ๆ ในหมู่บ้านเช่น นายทรงสุข แสนเกียรติ, นายวัชระ หวังวัฒนา, นายสุชาติ เฟื่องฟูการค้า เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน, นายสามภพ แซ่ย่าง, นายไวโรจน์ หวังวัฒนาตระกูล, นายชาย ปกป้องป่า, นายพีระ แซ่ว่าง เป็นกรรมการหมู่บ้านและการเปลี่ยนผู้ใหญ่บ้านในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2540 เป็นนายสามภพ แซ่ย่าง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการชุดเก่าบางคนได้รับการดำรงตำแหน่งคณะกรรมการชุดที่นายสามภพเป็นผู้ใหญ่บ้านคือนายทรงสุข แสนเกียรติ, นายพีระ แซ่ว่าง, นายชาย ปกป้องป่า เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แต่คณะกรรมการส่วนใหญ่เป็นบุคคลใหม่ เช่น นายชโล หวังพัฒนา, นายพงษ์ไทย เล่าย่าง, นายล่าเซ่ง แซ่ว่าง, นายประสิทธิ์ แซ่ย่าง, นายสุชาติ แซ่ว่าง มีเพียงนายศรี รับพรดี เป็นคนเดียวที่ยังคงเป็นคณะกรรมการชุดปัจจุบัน นอกจากนั้นมีชาวจีนฮ่อและชาวไทยอีสานเป็นคณะกรรมการอยู่คือนายวิเชียร เจริญกุล และนายสมพร สัมพันธ์ ตามลำดับ

จะเห็นได้ว่าคณะกรรมการในสองชุดสองสมัยโดยเฉพาะตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านเป็นบุคคลเดียวกัน เมื่อครั้งอยู่ในคณะกรรมการหมู่บ้านชุดก่อน เมื่อพิจารณารายชื่อผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการบางคนที่ร่วมงานปกครองหมู่บ้านกับนายสามภพ แซ่ย่าง ปรากฏว่าเป็นเพื่อนร่วมรุ่นและมีอายุรุ่นราวคราวเดียวกัน เมื่อครั้งมีการอบรมในสมาชิกไทยอาสาป้องกันชาติของหมู่บ้านนุสสาย คือ

นายสามภพ แซ่ย่าง นายทรงสุข แสนเกียรติ นายชาย ปกป้องปา และนายศรี รับพรดี และกล่าวได้ว่าคณะกรรมการหมู่บ้านชุดปัจจุบันเป็นคณะกรรมการรุ่นหนุ่มที่มีอายุอยู่ในระหว่าง 28-35 ปี เท่านั้น และการก้าวขึ้นมาเป็นผู้ใหญ่บ้านของนายสามภพ แซ่ย่าง ซึ่งมีอายุเพียง 28 ปี นับว่าขึ้นมาเร็ว และอายุยังน้อยอยู่ ผิดกับนายยอดยศ หวังวัฒนา ที่ผ่านประสบการณ์การทำงานบริหารงานหมู่บ้านมาหลายสมัยตั้งแต่เป็นคณะกรรมการหมู่บ้านชุดก่อน ๆ จนถึงเป็นหมู่บ้านสองสมัย รวมระยะเวลา 20 ปี และปัจจุบันมีอายุ 48 ปี

คณะกรรมการชุดปัจจุบันโดยเฉพาะตัวผู้ใหญ่บ้านถูกมองจากสายตาของสมาชิกทั่วไปในหมู่บ้านว่าเป็นชาวม้งที่อายุยังน้อยไม่มีประสบการณ์ในการทำงานเพียงพอและขึ้นมาเร็วเกินไป มีชาวม้งในตระกูลหวังวัฒนาบางคนกล่าวกับผู้เขียนเมื่อนายสามภพเป็นผู้ใหญ่บ้านใหม่ ๆ ว่าคงอยู่ไม่เกินหกเดือนแล้วลาออกไป เพราะยังไม่มีประสบการณ์ในการทำงานหมู่บ้านมาก แต่จากลักษณะของนาย สามภพ เป็นบุคคลที่เป็นคนหนุ่มและมีความตั้งใจในการทำงานมาก พยายามจะปกครองหมู่บ้านอย่างเป็นธรรมแก่ทุกกลุ่มทุกฝ่ายเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น ซึ่งได้กล่าวไว้ในที่ประชุมหมู่บ้านเมื่อครั้งรับตำแหน่ง ใหม่ ๆ การบริหารงานของนายสามภพได้พยายามจัดระเบียบการบริหารงานใหม่ โดยพยายามให้คณะกรรมการทุกคนคิดริเริ่มและรับผิดชอบโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในหมู่บ้านด้วยตนเอง และนำเข้าเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการหมู่บ้านตัวนายสามภพ จะเป็นผู้พิจารณาและอนุมัติโครงการ วิธีการบริหารงานเช่นนี้นายสามภพมองว่าจะทำให้เกิดการกระจายอำนาจหน้าที่และแบ่งเบาภาระมิให้อยู่กับผู้ใหญ่บ้านคนเดียว เหมือนกับคณะกรรมการชุดก่อนที่มีนายยอดยศเป็นหัวหน้าโครงการพัฒนาต่าง ๆ ผู้เดียวทำให้ต้องแบกรับภาระหน้าที่มาก

การดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านของนายสามภพ โดยการลงสมัครเลือกตั้งเป็นผู้ใหญ่บ้านสร้างความชอบธรรมในการปกครองหมู่บ้านให้แก่นายสามภพที่สมาชิกในหมู่บ้านมีอาจปฏิเสธได้ นอกจากนี้ยังเป็นการสมัครเลือกตั้งผู้ใหญ่บ้านอย่างไร้คู่แข่งขั้นคนอื่น ๆ จึงทำให้เป็นผู้ใหญ่บ้านโดยปริยาย ถึงแม้อายุและประสบการณ์ในการทำงานจะยังน้อย แต่ได้รับการสนับสนุนจากสมาชิกในตระกูลแซ่ย่างซึ่งมีจำนวนมากที่สุดในหมู่บ้านให้บริหารงานต่อไป

การบริหารงานในหมู่บ้านในชุดคณะกรรมการของนายสามภพ แซ่ย่าง แบ่งลักษณะงานได้สามประเภทคือ 1. งานบริการประชาชนในหมู่บ้านเช่น การจัดโครงการเงินกู้เพื่อครอบครัวยากจน (กขคจ.) ซึ่งเป็นนโยบายของกระทรวงมหาดไทย 2. งานโครงการพัฒนาต่าง ๆ เช่น การจัดระบบดูแลป้องกันไฟฟ้า การปรับปรุงถนนภายในหมู่บ้าน การสร้างอาคารของคณะอาสาป้องกันฝ่ายพลเรือน และ 3. งานแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน เช่น การแก้ไขข้อกล่าวหาโจรมืดหมู่บ้านจากกำนันตำบลบ้านปางและอุทยานแห่งชาติ การคัดค้านการสร้างด่านเก็บค่าธรรมเนียมที่ปากทางเข้าหมู่บ้านภูสวอยของอุทยานแห่งชาติ การร่วมในการคัดค้านการยกเลิกมติ ครม. ว่างน้ำเขียวของคณะรัฐมนตรีชุดนายชวน หลีกภัย และการจัดระเบียบร้านค้าและให้เจ้าของร้านค้าแต่งกายชุดม้ง เพื่ออนุรักษ์วัฒนธรรมชาวเขาและการ

ห้องเที่ยว เป็นต้น โดยจะประกาศให้สมาชิกในหมู่บ้านทราบการทำงาน การให้สมาชิกร่วมในการพัฒนา และการเรียกประชุมหมู่บ้านผ่านหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านในทุกเช้าและเย็นของทุกวัน

การเมืองระหว่างชาวม้งด้วยกันเองปรากฏในลักษณะความขัดแย้งในวิธีการบริหารงานระหว่างกลุ่มม้งสองแซ่สกุลที่ขึ้นมามีอำนาจในการปกครองหมู่บ้านกล่าวคือ คณะกรรมการหมู่บ้านชุดก่อนเป็นกลุ่มปกครองของ “ม้งว่างหวังวัฒนา” ในขณะที่คณะกรรมการชุดปัจจุบันเป็นกลุ่มปกครองของ “ม้งย่าง” โดยแสดงผ่านตัวบุคคลที่ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้านคือ นายยอดยศ หวังวัฒนา กับนายสามภพ แซ่ย่าง ถึงแม้ในปัจจุบันนายสามภพ แซ่ย่างจะคุมอำนาจการบริหารงาน แต่มักจะถูกกล่าวหาในด้านการเงินและการบริหารจากบุคคลบางคนในกลุ่มม้งว่างหวังวัฒนาว่าเงินที่ได้รับเป็นค่าตอบแทนให้กับสมาชิกในหมู่บ้านที่ผลิตเปลี่ยนเวรยามไปดูแลไฟฟ้า โดยจะได้รับคนละ 20 บาท/วัน แต่บางคนยังได้รับเงินไม่ครบ และคณะกรรมการมิได้เปิดเผยถึงการแบ่งเงินอย่างชัดเจน เรื่องนี้เป็นที่ทราบกันดีในที่ประชุมหมู่บ้านเมื่อมีกระดาษเขียนข้อความถามคำถามดังกล่าวไปให้แก่คณะกรรมการโดยไม่ได้ลงชื่อผู้ถาม แต่นายสามภพจำลายมือได้ และพยายามแก้ข้อกล่าวหาและกล่าวกับผู้เขียนว่าเป็นเรื่องการเมืองที่มีบุคคลบางคนพยายามจะลดความน่าเชื่อถือคณะกรรมการชุดนี้ และได้แย้งไปว่างบประมาณที่ได้รับจากเงินสนับสนุนของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเมื่อครั้งมีการเลือกตั้งสส. ทั่วประเทศไทยในปี 2539 ในคณะกรรมการชุดที่นายยอดยศเป็นผู้ใหญ่บ้านนั้น เงินดังกล่าวนำมาใช้สร้างอาคารที่ทำการผู้ใหญ่บ้านในปัจจุบันยังไม่ได้ใช้งบประมาณสนับสนุนของสส.มาทำการจัดสร้างที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และขอให้ชี้แจงแต่จนสุดท้ายเรื่องก็เงียบหายไปทั้งสองกรณี มิได้มีการชี้แจงและแก้ข้อกล่าวหากันอย่างเป็นทางการ ในขณะที่การตั้งกฎระเบียบให้เจ้าของร้านแต่งกายชุดม้งของคณะกรรมการหมู่บ้าน โดยมีรายละเอียดดังนี้คือ 1. ให้แต่งกายชุดม้งสัปดาห์ละห้าวัน 2. ให้แต่งกายชุดม้งทุกวันศุกร์ เสาร์ และอาทิตย์ ส่วนวันจันทร์ถึงวันพฤหัสบดีให้เลือกแต่งชุดม้งอย่างน้อยสองวัน 3. คณะกรรมการจะทำการตรวจทุกวัน เมื่อครบหนึ่งเดือนจะทำการตรวจจำนวนครั้งของการแต่งกายและจำนวนครั้งที่ไม่แต่งกาย ซึ่งถ้าไม่แต่งกายชุดม้งน้อยกว่าที่กำหนดไว้จะปรับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามเป็นเงิน 100 บาท/เดือน 4. บุคคลใดถูกปรับห้าครั้งติดต่อกัน จะถูกปรับห้าเท่าหรือตัดความช่วยเหลือไม่ว่าในกรณีใด ๆ ทั้งสิ้น กฎระเบียบนี้ประกาศเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2541 และทำการแจกกฎให้แก่ร้านค้าต่าง ๆ ในหมู่บ้าน โดยมีนายจักรพร พิราศ เรืองรอง อบต. ประจำหมู่บ้านนุสวายเป็นผู้ควบคุมกฎและตรวจการแต่งกายชุดม้งของเจ้าของร้าน กฎระเบียบการแต่งกายนี้ถูกกำหนดขึ้นมาโดยคณะกรรมการหมู่บ้านเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในหมู่บ้านซึ่งได้ลงโฆษณาในแผ่นพับของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยของจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งวัตถุประสงค์ของคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นไปเพื่อให้มีการอนุรักษ์การแต่งกายชุดม้ง และสามารถนำรายได้จากการท่องเที่ยวเข้ามาในหมู่บ้าน ทั้งนี้กฎการแต่งกายชุดม้งบังคับใช้แก่ทุกคนไม่ว่าจะเป็นชาวม้ง ชาวไทย คนเมือง และจีนฮ่อที่มีร้านค้าอยู่ในหมู่บ้าน แต่หลังจากที่ออกกฎหมายบังคับใช้มิได้รับการปฏิบัติตามจากเจ้าของร้านค้าเท่าที่ควร และอบต. ที่ทำการตรวจมิได้ตรวจการแต่งกายชุดม้งของเจ้าของร้านค้าอย่างจริงจัง

จึงทำให้บรรดาผู้ค้ายังคงแต่งกายตามปกติ ซึ่งชาวม้งโดยเฉพาะผู้หญิงอายุสามสิบปีขึ้นไปมักจะแต่งกายชุดม้งอยู่แล้ว แต่ชาวไทย คนเมือง และจีนฮ่อ มีค้อยจะพบว่ามีการแต่งกายชุดม้งกัน การบริหารงานที่ขาดการดำเนินการให้ได้ผลเช่นนี้ถูกตำหนิจากกลุ่มม้งว่าหวังว่าฉันจะได้เอาจริงและใช้กฎที่ไม่สามารถปฏิบัติให้เกิดผลได้

ประเด็นการถูกกล่าวหาจากอุทยานแห่งชาติ ว่าสมัยก่อนหมู่บ้านม้งภูสว่ยไม่มีมาตรการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ป่าบริเวณรอบหมู่บ้าน และส่งผลให้หมู่บ้านยังไม่ได้รับการติดตั้งไฟฟ้าในหมู่บ้าน ทำให้คณะกรรมการหมู่บ้านของนายสามภพ จัดวางมาตรการต่าง ๆ ออกมาเช่นกฎระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการปกครองหมู่บ้านภูสว่ย เพื่อจัดระเบียบให้สมาชิกทุกคนในหมู่บ้านปฏิบัติตามกฎที่วางเอาไว้ให้อยู่ในความสงบเรียบร้อย การจัดทำโครงการปลูกป่าและการดูแลป้องกันไฟป่าในหน้าแล้ว โดยเก็บหลักฐานไว้ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษรและรูปภาพ เพื่อใช้ในการอ้างกับอุทยานแห่งชาติ หมู่บ้านภูสว่ยมีมาตรการในการดูแลรักษาป่าและจัดระเบียบปฏิบัติให้สมาชิกในหมู่บ้านไม่ทำลายป่า ซึ่งอาจจะเป็นผลให้มีไฟฟ้าใช้ นายสามภพมักจะกล่าวว่าเหตุที่ทำให้อุทยานฯ เพ่งเล็งหมู่บ้านภูสว่ยด้วยความไม่ไว้ใจตั้งแต่อดีต เพราะว่คณะกรรมการชุดของนายยอดยศ มิได้มีหลักฐาน หรือโครงการที่เป็นรูปธรรมในความเป็นจริงแล้วมีการดำเนินงานอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่นายยอดยศมิได้เก็บหลักฐานในการดำเนินงานไว้จึงถูกโจมตีจากอุทยานแห่งชาติ ว่าไม่มีมาตรการในการจัดระเบียบการปกครองหมู่บ้านและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสภาพแวดล้อม

ในขณะที่การไม่มีไฟฟ้าใช้มีผู้นำในหมู่บ้านที่มีตำแหน่งเป็นอบต. กล่าวในที่ประชุมว่า เกิดจากมีชาวต่างประเทศอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน จึงเกิดการถกเถียงกันอย่างมากกว่าคณะกรรมการจะไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมของคนภายนอกที่เข้ามาอาศัยในภูสว่ยได้ จนเรื่องขยายไปถึงพฤติกรรมการค้าขายที่แย่งผลประโยชน์จากนักท่องเที่ยวกันเอง การไม่ร่วมมือกับคณะกรรมการหมู่บ้านของเจ้าของร้านในการจัดร้านค้าให้อยู่อย่างเป็นระเบียบ และการไม่ช่วยเหลือในการพัฒนาหมู่บ้าน การขัดแย้งในผลประโยชน์ระหว่างผู้ค้าด้วยกันเอง เกิดในระหว่างกลุ่มชาวม้งที่กล่าวหากลุ่มคนไทยว่า พยายามดึงลูกค้าโฆษณาสินค้าและตัดราคาตนเอง ให้ผู้ค้าที่เป็นชาวม้งไม่พอใจ ในขณะที่ชาวไทยกล่าวว่ากลุ่มชาวม้งที่ค้าขายมักจะไม่มีบุคลิกภาพในการเป็นผู้ค้า ไม่ยอมเรียกลูกค้าเพื่อเชิญชวนให้ซื้อของกลับนั่งเฉย ๆ จึงไม่มีนักท่องเที่ยวมาเข้าร้านของตนเอง ผิดกับชาวไทยที่มักจะกระตือรือร้นในการเรียกลูกค้า จึงทำให้สามารถขายสินค้าได้มากกว่าชาวม้ง และยังกล่าวว่าที่ชาวม้งมีรายได้จากการขายสินค้า และขายของเป็นเพราะคนไทยที่มาค้าขายอยู่ในหมู่บ้านภูสว่ยสอนให้รู้จักวิธีการค้าขาย ความขัดแย้งในธุรกิจการค้าขายภายในหมู่บ้านหยุดอยู่แค่การถกเถียงกันในที่ประชุม หลังจากนั้น คณะกรรมการหมู่บ้านจึงได้ออกกฎระเบียบเกี่ยวกับกฎระเบียบการค้า ลักษณะการเข้าร้านและการค้าขายขึ้นในการปกครองหมู่บ้านภูสว่ยอีกเรื่องหนึ่ง โดยห้ามมิให้บุคคลภายนอกที่เป็นบุคคลใหม่เข้ามาเข้าร้านค้าจากชาวม้งเพื่อลดการเพิ่มของประชากรในหมู่บ้าน และลดความขัดแย้งระหว่างผู้ค้าในกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ

การไม่ร่วมมือในการพัฒนาเป็นอีกเรื่องหนึ่ง ที่มีปัญหาภายในหมู่บ้านชาวม้ง โดยเฉพาะคณะกรรมการหมู่บ้านมักจะกล่าวว่าคนไทย/คนเมืองที่อาศัยและทำการค้าขายอยู่ในหมู่บ้านไม่ค่อยร่วมมือในการพัฒนาที่มีอยู่ในหมู่บ้านเช่น การป้องกันดูแลรักษาไฟฟ้า การสร้างสาธารณูปโภค การช่วยเหลืองานเทศกาลต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะชาวไทยชาวเมืองมิใช่คนในท้องถิ่นจึงไม่ค่อยมีความรักและห่วงใยในสิ่งกับเรื่องราวต่าง ๆ ภายในหมู่บ้านเหมือนกับชาวม้ง คนไทย/คนเมืองเข้ามาในหมู่บ้านเพียงเพื่อผลประโยชน์ทางการค้าขายที่เกิดขึ้นในหมู่บ้านเท่านั้น คณะกรรมการหมู่บ้านจึงได้ตั้งกฎข้อบังคับให้สมาชิกในหมู่บ้านทั้งที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านและทำการค้าขายต้องร่วมในการพัฒนาทุกครั้งหรือจ่ายเป็นเงินแทนการเข้าร่วมในการพัฒนาวันละ 150 บาท และถ้าไม่ปฏิบัติตามคณะกรรมการหมู่บ้านจะตัดความช่วยเหลือและอาจพิจารณาถึงการต่อสัญญาเช่าร้านและการอาศัยอยู่ในหมู่บ้าน จากกรณีดังกล่าวทำให้แต่เดิมกลุ่มคนไทย/คนเมืองที่เคยมีปัญหาไม่ค่อยยินยอมและไม่เอาใจใส่ในการพัฒนาหมู่บ้านในอดีตดังที่ชาวม้งกล่าวหา ในปัจจุบันจึงเข้าร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านในลักษณะต่าง ๆ เพื่อเป็นวิถีทางลดความตึงเครียดที่มีอยู่ระหว่างชาวม้งที่มีอำนาจการปกครองอยู่ภายในหมู่บ้านกับตนเอง เช่น การบริจาคเงินช่วยเหลือกิจการพัฒนาและเทศกาลต่าง ๆ ในหมู่บ้าน การเข้าร่วมในการพัฒนาหมู่บ้าน การบริจาคสิ่งของและอุปกรณ์ให้กับโรงเรียนและการแข่งขันกีฬาภายในหมู่บ้าน เป็นต้น

ในส่วนของอำนาจการบริหารและการปกครองหมู่บ้านยังคงอยู่ที่คณะกรรมการหมู่บ้านชุดของนายสามภพ แซ่ย่าง แต่กลุ่มองค์กรต่าง ๆ ในหมู่บ้านยังคงอยู่ในอำนาจการบริหารของกลุ่มม้งวางหวังวัฒนา เช่น กลุ่มเกษตรกรรมสวนลื่นจี่กุสวย ที่มีนายวัชระ (มือหว่ง) หวังวัฒนาเป็นประธานทำให้การดำเนินงานจัดการบริหารการใช้น้ำในพื้นที่ที่บริเวณสวนที่มีต้นลื่นจี่ของชาวม้งอยู่ไม่ได้รับความร่วมมือจากบุคคลบางคนในตระกูลแซ่ย่าง ที่ไม่ยอมต่อหน้าจากต่อหลังที่นายมือหว่งได้จัดไว้ให้แต่ไปต่อหน้าจากล่าห้วยโดยตรง ซึ่งเป็นการเอาเปรียบสมาชิกโดยทั่วไป และใช้น้ำอย่างฟุ่มเฟือย นายมือหว่ง นำความไปเจรจา กลับกลุ่มม้งย่างที่กระทำการดังกล่าวแต่ไม่ได้รับความร่วมมือซึ่งนายม้งหิวก็ทำอะไรไม่ได้ เพราะไม่มีกฎระเบียบลงโทษเอาไว้ ในส่วนของกลุ่มสตรีและแม่บ้านม้งกุสวยเกิดจากการริเริ่มของกลุ่มม้งวางหวังวัฒนา และมีนางยี่หยา หวังวัฒนา เป็นประธานกลุ่ม ซึ่งตำแหน่งหมดวาระลงเมื่อปี พ.ศ. 2541 โดยทำการเลือกตั้งประธานกลุ่มขึ้นมาใหม่ ซึ่งนางยี่หยาได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิกในกลุ่มให้กลับมาเป็นประธานดั้งเดิม จากจำนวนสมาชิกของกลุ่มสตรีและแม่บ้านจำนวน 40 คน มีสตรีม้งวางหวังวัฒนาและม้งวางอยู่ถึง 20 คน จากสถิติดังกล่าวเห็นได้ว่ากลุ่มสตรีและแม่บ้านอยู่ในขั้นเริ่มต้นที่มีเพียงสมาชิกจากกลุ่มม้งวางหวังวัฒนาเป็นจำนวนมาก ในขณะที่สตรีจากกลุ่มม้งแซ่สกุลอื่น ๆ ยังมีน้อยได้เข้าร่วมในการดำเนินการกับกลุ่มสตรีและแม่บ้านมากนักจากลักษณะการคุมอำนาจทางการบริหารในองค์กรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้านที่กลุ่มม้งย่างมิได้คุมอำนาจการบริหารทั้งหมดไว้ได้ จึงทำให้เกิดปัญหาในการจัดการและบริหารงานองค์กรที่กลุ่มม้งวางหวังวัฒนาดูแลควบคุมอยู่ มิได้ปรึกษาหารือกับคณะกรรมการหมู่บ้าน

บ้านในชุดที่นายสามภพ แซ่อย่างเป็นผู้ใหญ่บ้าน ต่างดำเนินการกันภายในองค์กร จึงทำให้ขาดการประสานงาน เพื่อให้สมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ปฏิบัติและร่วมมือต่อกันในทิศทางเดียว

โดยสรุปแล้ว ความตึงเครียดทางการเมืองภายในหมู่บ้าน เกิดจากสาเหตุความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างกลุ่มที่มีอำนาจในการปกครองหมู่บ้านสองกลุ่มคือ กลุ่มมั่งว้างหวังวัฒนา และกลุ่มมั่งย่าง ที่มักจะมีการกล่าวหาและตำหนิการบริหารงานซึ่งกันและกัน ในขณะที่ปริบททางอำนาจรัฐ เช่น หน่วยงานอุทยานแห่งชาติฯ เข้ามาเกี่ยวข้องกับปัญหาที่มีอยู่ในหมู่บ้าน ทำให้คณะกรรมการชุดปัจจุบันต้องจัดระบบการบริหารงาน และกฎระเบียบการปกครองในหมู่บ้าน เพื่อกระจายผลประโยชน์ ลดความขัดแย้งในระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ในหมู่บ้าน รวมทั้งสร้างความมั่นใจในการปกครองหมู่บ้านให้กับอุทยานแห่งชาติ เพื่อผลประโยชน์ทางการพัฒนาที่จะได้รับตามมา ในขณะที่อำนาจในการบริหารงานภายในหมู่บ้านยังคงถูกแบ่งออกไปในระหว่างกลุ่มมั่งย่างและมั่งว้างหวังวัฒนา เป็นผลให้ไม่มีการประสานงานและจัดระบบความร่วมมือในระหว่างองค์กรต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ถึงอย่างไรก็ตามความตึงเครียดที่มีอยู่ มิได้ถูกแสดงออกอย่างชัดเจน เนื่องจากภายในหมู่บ้านมีระบบความสัมพันธ์ทางเครือญาติและการแต่งงาน เป็นสิ่งที่รักษาความสัมพันธ์และกดดันมิให้มีการแสดงความขัดแย้งโดยตรง ปัญหาที่มีความขัดแย้งภายในหมู่บ้านได้ถูกแก้ปัญหามา และการจัดระเบียบกฎเกณฑ์ใหม่ขึ้นโดยมีเวทีของสถาบันการปกครองหมู่บ้านเป็นเครื่องมือแก้วิกฤตที่เกิดขึ้น

การขึ้นมาสู่อำนาจการปกครองในหมู่บ้านระหว่าง 2 กลุ่มคือ กลุ่มมั่งว้างหวังวัฒนาและกลุ่มมั่งย่าง เป็นการที่อาศัยอำนาจการปกครองสมัยใหม่ เพื่อสร้างความชอบธรรมในการปกครองทั้งสิ้น โดยมีการรวมกลุ่มองค์กรทางการเมืองที่ไม่เป็นทางการระหว่าง 2 กลุ่ม คือมั่งว้างหวังวัฒนาใช้พิพิธภัณฑสถานน้ำตก สหกรณ์ร้านค้าและศาสนาพุทธเป็นเครื่องมือในการรวมกลุ่ม ในขณะที่กลุ่มมั่งย่าง มั่งลี ใช้องค์กรสวนน้ำตกและพิธีกรรมสร้างการรวมกลุ่ม ในการเป็นช่องทางเข้าสู่อำนาจการปกครองหมู่บ้านสมัยใหม่ การแข่งขันทางการเมืองที่เกิดขึ้นเป็นการผลัดเปลี่ยนกันปกครองหมู่บ้าน มิได้มีการแข่งขันกันอย่างรุนแรงเนื่องจากการเปิดโอกาสการปกครองให้แก่กัน การปกครองของกลุ่ม ๆ หนึ่งก็พยายามจะแก้ปัญหที่เกิดขึ้นในภาวะนั้น ๆ เช่น การถูกโจมตีจากอุทยานฯ ความขัดแย้งทางการค้าระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ การไม่มีส่วนร่วมในการพัฒนาหมู่บ้านของกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ความเปลี่ยนแปลงในปัญหาที่เกิดขึ้น ทำให้กลุ่มผู้ปกครองต้องปรับปรุงระเบียบกฎเกณฑ์ในการปกครองหมู่บ้านจนเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างสมาชิกในหมู่บ้านเพื่อลดความขัดแย้งและปัญหาที่มีอยู่ ในขณะที่เดียวกันการปรับปรุงกฎเกณฑ์ทางการปกครองเป็นการพยายามสร้างความชอบธรรมในการปกครองของกลุ่มตนเอง ให้สมาชิกในสังคมภูส่วยยอมรับเช่นกัน